

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 612. Quinam ob defectum usus rationis prohibeantur testari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

privatorum & apices Juris civilis, si offerantur ceteris etiam propriis, citato Schiltero *ad ff. exercit. 6. ib. 14.* ait Muller, *ad struv. in ff. qui testam. fac. poss. ib. 9. lit. B.* Item testamenta Principum & statutum Imperii absque insinuatione facta, non attentis solemnitatibus Juris civilis, v. g. numero testium valere, ait Idem citatis Myler. *de Princip. & statib. Imper. c. 21. & c. 44.* Pruckm. *rr. de regal. §. solut. ap. testas. c. 4. memb. 3.* Reincking. *de regim. secul. & Eccles. L. 1. class. 3. c. 11. n. 32.* Limna. *in jur. publ. L. 4. c. 8. n. 138.* Befold. *p. 6. conc. 272.* & alius quorum tamen plures, & in specie Befold. *vol. 4. conf. 150. n. 1. & seq.* addere, securius illos facturos, si solemnitates juris communis adhibeant, ait Lauterb. *ad ff. de testam. milit. §. 52.* & quamvis negandum non sit, eos superioritate territoriali praeditos in territoriis suis certam testamentorum formam introducere, & suis subditis praescribere posse; hanc tamen vix pertinere ad Principem vel dominum statuentem; eo quod nemo sibi privilegium juri communi derogatorium concedere, vel seipsum nexu juris communis & legis pragmaticae Imperii eximere queat, ait Idem Lauterb. *l. c.* solennia autem testamentaria in publicis Comitibus de anno 1512. sine ul-

la distinctione esse recepta: unde si talis causa in summis Imperii Judiciis in quaestionem veniat, non posse aliter quam secundum jus commune dictumque recessum Imperii, & contra testamentum ob defectum solennitatum invalidum pronuciari. idque vi juramenti Imperatori & statibus Imperii praestitum. ita Lauterb. & sic Principes, Duces, Comites praescriptas solennitates sollicite observare solitos testatur Rosenth. *de fend. c. 12. concl. 10. n. 15.* his verbis: plura testamenta Electorum, Ducum, Principum & Comitum legi & vidi, in quibus testamentorum solennitates sollicite admodum & solenniter fuerunt observata; nullum, in quo fuerunt omittae, & sic ipse testantibus praescriptis, &c. uti &, quod seniores Assesores Camerae Imperialis asserant, se non vidisse aliter in dicta Camera observatum, testatur Lauterb. Unde jam apud Muller. *l. c.* simpliciter statuunt Natta *conf. 402. n. 26.* Barry. *de success. l. 1. tit. 2. n. 1.* Eyben. *de testa. princ. v. com. th. 20.* Ludwvvel. *de ult. vol. p. 1. d. 4. n. 82.* testans de communi, quod Princeps vel Comes juxta *Ord. Cam. p. 2. tit. 13.* in testamento active & passive utatur jure communi;

CAPUT II.

De iis, qui, qualiter & de quibus testari possunt vel non possunt, & ex testamento accipere.

Quaest. 611. Quinam in genere testamentum condere possint vel non possint.

Resp. Testamentum condere, seu per ultimam voluntatem suam de bonis suis ante mortem disponere possunt generaliter omnes, quibus id specialiter jure aliquo non prohibetur. *L. 1. c. de ff. Eccles. L. 42. ff. de vulg. & pupill. substit.* est enim de genere non prohibitorum; adeoque de genere non specialiter, sed communiter permissorum; cum nihil sit, quod magis homini debeatur, quam ut supremam voluntatis, postquam jam aliud velle non possunt, sit licitum, quod iterum non redit, arbitrium, ut dicitur. *cit. l. 1.* Prohibentur vero quidam ab ipsa natura, ob defectum nimirum animi seu rationis vel corporis; alii per legem positivam, civilem vel canonicam, sine respectu ad delictum aliquod, ob defectum nimirum aetatis, de cetero capaces usus rationis; vel conditionem personae aut status: alii ob culpam & delictum penamque infamiae incursum.

Quaest. 612. Quinam a natura ob defectum usus rationis prohibeantur condere testamentum.

Resp. si sunt ferè sequentes. Primò infantes, id est, septennio non majores; quia supponuntur non habere usum rationis ad hoc. idque, ut de Lugo. *Tom. 2. de f. & f. d. 24. n. 6.* est quandoque in aliquo malitia superaret vel suppleret aetatem. Secundò furiosi, amentes, mente capti, fatui; eo nimirum tempore, quo actu usu rationis carent. *§. item furiosi. Inst. quib. non est permiss. fac. testam.* Et primò quidem, ut fatuus prohibeatur condere testamentum, requiritur fatuitas vera seu omnimoda & talis, ut inquit de Lugo. *l. c. n. 61.* quae usum ratio-

nis sufficientem ad peccandum mortaliter non relinquit; testari enim adhuc poterit, à quo mens non est alienata, licet obtusior, stupidior & simplicior, & testaturus gentii & itigenii paulò citassioris. Lauterb. *ad ff. qui testam. fac. poss. Muller. in ff. cod. th. 6. lit. 8.* qui & licet fatuus & demens vocetur, ut Idem, cum vulgus in imponendis nominibus liberius esse solet; Judicis tamen circumspectione hac in re opus esse; dicit apud eundem Richt. *ad l. 9. qui testam. fac. poss. n. 44.* ubi etiam, quod istiusmodi hebetioris ingenii & judicii homo testari possit, si curatorem ob stupiditatem adhibuerit, de quo dubitant alii. deiri quoque testari poterit amens, qui in una solum materia amens est, in aliis sapiens. de Lugo. *l. c.* item dum amens & furiosus non est perpetuo amens, sed patitur lucida intervalla, poterit eo tempore quo expeditum usum rationis habet condere testamentum, ut admittunt omnes, etsi testamentum ab eo factum rectè & prudenter ordinatum est, sustinetur juxta *§. 1. Inst. quib. permiss. fac. testam. L. 19. & 20. §. 4. ff. L. 9. c. qui testam. fac. poss.* etsi aliter non probetur esse factum tempore sanae mentis. Mascard. *de probat. concl. 826. an. 11.* Vinn. *ad cit. §. 1.* Muller. *l. c.* quia vel ex eo ipso rectè praesumitur esse factum illo tempore. de Lugo. *l. c.* Richt. *l. c. à n. 29.* Harpr. *ad cit. §. 1. n. 10.* Muller. *l. c.* Lauterb. *§. 15.* & apud hunc Mynsing. *L. 2. obs. 41.* testansita in Camera Imp. judicatum, secus, seu censetur factum tempore amentiae, si verba aliqua illius aliquid dementiae indicent. Valq. *de testam. c. 9. §. 1. du. 8. n. 29.* Neque tamen etiam sufficit ad valorem testamenti, quòd testator incepit facere illud ante furorè aliamve rationis privationem vel tempore lucidi intervalli; sed necesse est, ut illud tempore sanae & serenae mentis omnino & totaliter absolverit, ita ut, si ante hanc completionem in actu testandi incidat in amentiam, usque rationis privetur, tota dispositio

fit irrita, etsi heredem vel aliqua legata scripserit vel pronunciauerit. S. i. c. ad rubr. cod. qui testam. fac. poss. n. 15. Manz. de testam. tit. 2. à n. 54. Reiffenst b. i. n. 286. dicens communem. Arg. L. furiosum, quumvstamen testamentum coeptum valeat quò ad ea, quae in eo ante furorem disposita ad pias causas. Taliter autem absolutum ante furorem valebit, licet in furore mox subsecuto illud ruperit, cancellauerit aut incidit testator. Muller. l. c. iuxta L. ult. ff. de in ius. rapt. irrit. junct. L. 1. per tot. ff. de his qui testam. De cetero, sicut dum non constat, aliquem fuisse antecederet furiosum, adeoque id asserenti probandum, non praesumitur tempore conditi testamenti furiosus fuisse, aut non nisi brevi aliquo tempore, puta, ad dies aliquot; ita, dum constat aliquem fuisse amentem, nec constat habuisse lucida intervalla, praesumitur furiosus, si furor duravit longo tempore, puta, per annum; cum morbus furoris sit naturà suà perpetuus, insanabilis, & si quae habeat lucida intervalla, ea sint per accidens & consequenter probanda. ita Sanch. de matrim. L. 1. d. 8. n. 17. Menoch. L. 6. praesump. 44. n. 2. & 7. junct. praesump. 45. n. 64. Dum verò controvertitur de testamenti valore, quod fecit aegrotus in morbo passus delirium, poterunt communiter Notarius & testes testamentarii testari, num aegrotus in aliis materiis tum temporis sanam mentem ostenderit. Lugo. cit. n. 63. Tertio tales sunt ebrii, si tanta sit ebrietas tempore conditi testamenti, quae mentis exilium inducat. c. 14. de honest. Cler. Lauterb. §. 17. Muller. l. c. lit. d. cum Welenb. ad §. 1. Inst. quib. non est permiss. fac. testam. n. 1. & communi. ita etiam, ut non sufficiat remissà crapulà dicti testamenti ratificatio; sed de novo condi debeat; cum voluntas (quae in tali ebrio carente ratione non est) adesse debeat tempore adhibitarum solennitatum testamentariorum. Lauterb. l. c. aliud statuendum esse dicens de ebrioso, contracto ex usu potandi habitu, non penitus destituito usu rationis. Huc quoque referri possunt irati ita, ut vehementia irae de statu mentis testatorem dejiciat; cum talis ira sit species furoris, & ab eo tantum tempore differat. Lauterb. l. c. Quin & quò ad melancholicos probe inquirendum à Notario in gradus illius, monet cum Stryck. tr. de cantet. testam. c. 3. §. 23. & 24. Lauterb. l. c.

Quaest. 613. Quinam & qualiter ob defectum corporis prohibeantur testari.

I. Resp. Primò tales sunt, qui à natura seu nati sunt surdi & muti simul juxta expressum textum. L. discretis. c. qui testam. fac. poss. §. 3. Inst. quib. non est permiss. fac. testam. Mutus siquidem non potest voluntatem suam ore proferre, neque testes togare; & cum simul sit surdus, testes sibi testimonium perhibentes audire nequit; quorum utrumque tamen à testatore fieri debet juxta §. 1. Inst. de milit. testam. L. 21. qui testam. fac. poss. Sed neque literas addicere, & ita manu propria testari. Unde & olim & hodie Jure civili illis prohibitum testari. Muller. l. c. lit. e. & consequenter nec codicillos, legata & fideicommissa facere. de Lugo. l. c. n. 68. Muller. l. c. cum qui testari nequit, nec codicillos facere possit. L. 6. §. 3. l. 8. §. 2. de jur. codicill. Sed neque testari possunt inter liberos, neque ad pias causas. Muller. l. c. Neque, ut Idem, ex concessione etiam summi Principis testari potest; cum Princeps naturalem defectum supplere non possit, sed solum quae sunt juris positivi. His non obstante. L. si mutus. qui testam. fac. poss. cum ea non loquatur de mutò &

simul surdo nato, sed de mutò vel surdo tantum. Dicitur autem primò: qui à natura vel nativitate summi & surdis: qui enim in decursu vitae per accidens ex morbo facti sunt surdi & muti, facere possunt tam testamentum quam legata & fideicommissa, si scribere norunt, & voluntatem suam scripto declarare. de Lugo. l. c. Pirh. b. i. n. 25. Lauterb. l. c. §. 27. Muller. l. c. idque etiam citra à Principe obtentam licentiam, quod sine ea olim non poterant juxta L. discretis. Muller. l. c. Secus, si scribere nesciant; siquidem nutu & signis testari prohibitum. Arg. cit. l. discretis. Lauterb. l. c. Muller. ad ff. qui testam. fac. poss. th. 6. lit. e. hinc male sensisse dicens. Farinac. de testib. q. 61. n. 46. dum ait, posse surdum & mutum intellectum habentem signis & nutu testari per cit. l. discretis. cum ea contrarium probet, possunt tamen in eo casu facere codicillos, legata & fideicommissa; cum ea nutu facta valeant. ita in hoc casu fallit regula: qui nequit facere testamenta, nequit etiam codicillos facere. de Lugo. cit. n. 68. cum Molin. d. 136. Dicitur secundò: mutis & surdis simul: nam qui tantum est mutus, sive à nativitate, sive casu, adhuc testari potest, si scribere sciat, secus, si nesciat. uti etiam, si tantum surdus est, etsi scribere nesciat; quia adhuc ore tenus testari potest; pro ut dicta disjunctio admittitur cit. l. discretis. de Lugo Pirh. Lauterb. Muller. l. c. Porro quae hic dicta de mutò, intelligenda etiam de balbutiente. modo adhuc intelligi possit, quid dicat; secus enim est, si loco vocum sonum aliquem emitat, qui propriam significationem non habet, ita ut à testibus intelligi nequeat uti etiam, quae dicta à surdo, intelligenda non sunt de sudastro, seu qui solum graviter audit, sed de eo, qui nihil audit. juxta ea, quae habentur. L. discretis. c. de testam. l. 15. c. eod. §. 3. Inst. quib. non est permiss.

2. Resp. Secundò: quod attinet ad caecos, sive à natura, sive ex accidente tales, possunt hi condere testamentum, sed non nisi nuncupativum. L. hac consultissima. quia tamen eorum testamenta maxime fraudibus & insidiis obnoxia, in cit. L. certa ejus condendi forma praescribitur, quam servandam quoque jussit Constitutio Imperialis de anno 1512. & hodie adhuc est in viridi observantia, teste Muller. cit. th. 6. lit. c. eaque non observatà, testamentum ne quidem per clausulam codicillarem sustineri potest Lauterb. in ff. qui testam. fac. poss. §. 38. sunt autem solennitates sequentes. Primò ut praeter septem testes adhibeatur Notarius, ut testamentum coram testibus illis ore tenus enunciatum, expresso nomine haereditis sub dignitate haereditis, conscribat, inscriptisque etiam eidem instrumento testium nominibus, ut Muller. l. c. juxta Novell. 41. c. 1. in fin. vel, si Notarius haberi nequit, testis octavus requiritur, qui munus Notarii obeat. Lauterb. Muller. l. c. iuxta cit. L. hac consultissima. Secundò, ut Notarius & testes quoque sua nomina subscribant, apponantque sigillum suum. Et haec, ubi caecus coram testibus privatis condit testamentum; secus enim est, ubi voluntatem suam ultimam ordinat publicè apud acta, vel coram Principe, ubi octavus testis non requiritur, nec dicta subscriptiones. de quo vide dicta supra. cessant quoque dicta solennitates requisitae à Jure civili & sufficiunt duo solum testes in testamento condito à patre caeco inter liberos. Clar. §. testamentum. q. 17. Secundum quòd à nobis dictum supra. ubi etiam, qualiter caecus a causis pias disponere possit.

De ceterò indubitati juris est, nullam aliam imbecillitatem corporis impedire factionem testamenti.